

SZERKESZTŐSÉG
és
KIADÓ HIVATAL

hová a *dolgozatok*
és *előfizetési pénzek*
küldendők:

Kolozsvár, Ref. Theologia
2. számú lakás.

VASÁR NAP

KÉPES CSALÁDI HETI UJSÁG.

AZ ERDÉLYI EV. REF. EGYHÁZKERÜLET «EGYHÁZI
ÉRTEKEZLET»-E TÁMOGATÁSÁVAL

SZERKESZTIK:

NAGY KÁROLY, VAJDA FERENCZ,

ref. theol. tanár, felelős szerkesztő.

sz.-lónai pap, főmunkatárs.

Megjelenik minden vasárnap egy íven.

Előfizetési ár:

Egy évre . . . 4 korona. Negyedévre . . . 1 korona.
Félévre . . . 2 korona. Egy szám ára . 10 fillér.

„Protestáns önértzet I“

I.

Közelebről történt, hogy egy magas műveltségű lapszerkesztő, kálvinista atyánkfia, jól megéregülözött három lelkészt a «*protestáns önértzet*» emlegetéséért. Ezek a lelkészek bátorkodtak azért ajánlani pártolásra egy ujságot, mert az «*erősíti a protestáns önértzetet*». Evvel szolgáltattak okot a szigorú megleczkéztetésre.

Mi, az illető nagy érdemeinek elismerése mellett is, különösnek találjuk e hangot. Mikor nagy önértzettel emlegeti fel — a mit bizonyára senki sem von kétségbe, — hogy van «*olyan hithű protestáns, mint akármelyik a három tiszteletes ur közül s olyan vallásos, mint akármelyik papja az özszesz be és benem fogadott egyházaknak*»: kijelenti, hogy ő magában csak «*magyar önértzetet*» protestáns — vagy a mint általánosítva mondja: *felekezeti önértzet*ről nem tud.

Nos, mi mégis bátorkodunk magunk is a *protestáns önértzetet* ápolgatni. Ezt kívánjuk most is szívetekre kötni kedves olvasó atyánkfiaink. És pedig mi is tartjuk magunkat olyan jó hazafiainak, mint azok, kik hazafiságuk túl felbuzdulásában egyoldalúsággal vádolnak ezért.

Mert hát visszapattan ez a vád. A *protestáns önértzet* — mi legalább úgy érezzük magunkban — soha sem ellenkezik a *magyar önértzettel*, hanem: fokozza azt. Ne féltse se «*hithű protestáns*» se más ezt a kettőt egymástól!

De olyant se állítson a ki «*hithű*»-nek ismeri magát, hogy a *magyar önértzet* feleslegessé teszi a *vallásos* — vagy csak önmagunkról szólva: a *protestáns önértzetet*.

Csak a vallást kicsinylő szólhatna követke-

zetesen így. De a ki hiszi és vallja, hogy a valóság egyik legerősebb fundamentum köve a honszeretetnek; hogy a kinek nincs Istene, hazája sincs; hogy nemcsak az édes anyaföld köti a mi szívünket a hazához, hanem a templom is, hol fáradt lelkünk enyhületet, csüggedő szívünk új erőt nyer, Istennel társalkodván»: az csak lelkének ez *egyik* legméltóbb kincséről való pillanatnyi megfélekedésében tagadhatja le *vallásos* — vagy mivel vallásossága, *hithűsége* a protestántizmusban jelenik meg — *protestáns önértzetét*.

Vagy csakugyan olyan jelentőség nélküli dolog volna ez? Gondolkozzunk felőle csak!

Mit szólnál például hozzá kedves *hithű protestáns* olvasóm, ha azt mondanák neked: társalogj Istennel felszálló áldozati füstben! Tisztogasd *lelkedet* azzal, hogy vonj el *testedtől* bizonyos napokon némely táplálékokat! Ha valami bűnnel terhelted lelkedet: keresd könnyebbülésedet abban, hogy gyónd meg bűnödöt egy magadhoz hasonlólag gyarló embertársadnak! Mit szólnál?

Ha igazán hithű protestáns vagy, tiltakoznál ez ellen. Azt mondanád, hogy te *lélekedben és igasságban kívánod imádni az Istent*. Téged arról győz meg öntudatod és a Jézus tudománya, hogy nem az fertőzteti meg az embert, a mi a száján bemegy, hanem a mi kijő. Te úgy tudod az evangéliumból és úgy érzed szívedben, hogy a bűnöket csak az irgalmas Isten bocsáthatja meg. Ezért tiltakoznál lelked táplálékának tévelygésekben keresése ellen.

De hát minek a hangja ez a tiltakozás? . . . A *vallásos önértzeté*! És hogy lehetne *es* bened más, mint: *protestáns önértzeté*?! Mert nevezék bár ezt elfogultságnak némely *fenkölt* bölcselkedők: mi határozottan azt állítjuk, hogy val-

lások önértet, való hithűség mindenkiben csak felekezeti — a protestánsban tehát csak protestáns — lehet. Mondják reánk, hogy szűkkeblűek vagyunk, de előttünk az az igazság, hogy a kiből nincsen felekezeti önértet: abban egyáltalán vallásos önértet sincs (ha csak egy külön vallást nem alkotott magának.)

A rózsá, ha nem volna színe és illata: nem csak rózsá nem volna, hanem virág sem; a hithű protestáns, ha valóban lemond *protestáns önértetéről: vallásos önértetét* is elveszítette egyzersmint.

A ki nem érzi magában, hogy az ő lelkét csak a protestáns hit elégíti ki: az nem is lehet hithű protestáns. És a ki bármelyik felekezet vallásos életében egyaránt megtalálja lelki táplálékát: annak tulajdonképen lelki táplálkozása nincs.

Ne vádoljon senki ezeknek kimondásáért felekezeti válasz falak emelésével, a nemzet széttágolásával, vallási türelmetlenség szításával.

Nem bántjuk mi a mások hitét. De tiszteletre mások hite iránt csak az vezethet, ha érezzük saját hitünknek értékét, megbecsüljük ezt: ha hitünkben *önérzetünk van*. Míg a saját hitében nem önértetes ember, annál inkább lehet kicsinyléssel, türelmetlenséggel mások hite iránt. Vagy általában: nem csak az önértetes ember tud-e tisztelettel viseltetni mások önértetével szemben?

Nem valami durva tehát az a *«protestáns önértet»*, hanem a gondozást nagyon megérdemlő, nélkülözhetetlen nemes növény.

Órizzétek meg hát hithű protestáns atyánkfiai protestáns önérteteket! Erre kérünk, buzdítunk, intünk: emberi méltóságotoknak és hazafiságtoknak nevében is!

Pásztor.

Az evangyeliomi hit fő pontjainak rövid összefoglalása.

1. A mi nevünk: — «Evangyeliikus református», de protestánsoknak is nevezzük magunkat.

Keresztyéneknek hivatunk, mert hiszünk Jézus Krisztusban, mint Idvezítőnkben, evangyeliikusoknak, mert az igazságot egyedül az evangyeliom-ból, azaz Istennek ó- és új testamentomában foglalt ígéréből meritjük; kálvinistáknak nem azért, mintha Kálvinban hinnénk, vagy mintha új egyházat alapított, új vallást kezdett volna: hanem hálából, mivel sötét időkben Isten ígését ily nagy emberek hozták ismét napvilágra s hirdették a régi apostoli evangyeliomot.

S ha vannak «katholikus keresztyének», mi meg «evangyeliikus keresztyének» vagyunk; keresztyének vagyunk s azok is akarunk maradni.

Protestánsoknak, elődeinknek a speriéri birodalmi gyűlésen (1529. ápr. 29.) végbe vitt azon bátor tettéről neveznek bennünket, hogy a katolikus többség igazságtalan erőszakoskodásával szemben ünnepélyesen kinyilatkoztatták, hogy olyan dolgokban, a melyek Isten tiszteletére és a lélek üdvösségére vonatkoznak, a többségnek nem vetetik alá magokat. És még ma is protestálunk minden ellen, a mi a szent írással meg nem egyezik.

Elvetünk tehát minden hagyományt vagy emberi rendelkezést, a mely Isten világos ígérével ellenkezik, ha pápák, zsinatok, egyházi atyák vagy bárki hirdeti és rendeli is.

2. Hiszünk a Szentháromság egy Istenben, tehát az őskeresztyénség alapján állunk s így

TÁRCSA

Debreczeni Márton.

Irta: Gyarmathy Zsigáné.

Éppen száz éve a Debreczeni Márton születés napjának. 1802-ben január 26-án született Magyar-Gyerő-Monostoron, egy szegény kis háznál, tisztességes paraszt szülőktől. És a kis háznál, a szülőket és az egész atyafiságot nem szegyelte nagy ur korában sem: édes véreinek nevezte a monostori népet mindég.

Mert Debreczeni Mártonból híres férfi, nagy ember lett. Már a falusi iskolában feltűnt az iskola mesternek a kis fiú nagy esze és biztatta a szülőket, hogy küldjék a kollegiumba Marczikát. De az édes anyja sirva fakadt: — «Ne hagyj el kedves magzatom!» kérte és Marczikát maradt és hordta az agyagot az apja fazakas mesterségéhez és őrizte kis tehéncskéket, a havas szélben.

Hej! mint szerette azt a helyet; férfi korában is gyakran emlékezett rá, hogy nincs annál kedvesebb dolog, mint az erdőben szalonnát sütni mogyorótanyáron; lecsöpögtetni a zsirját puha, barna kenyérré, aztán a dus fűbe heverésze el-

költeni. De az a heverés csakis addig tartott míg sült a szalonna; mert a kis fiú vászon tarisnyája mindég tele volt valami olvasni valóval, a mit összekéregtetett paptól, kántortól és lelki gyönyörűséggel olvasott, míg a tehénke harapdálta a dus fűvet.

Tizenkét éves volt mikor meghalt az édes anyja. Hat árva között a legkorosabb. Apjának nőszülnie kellett, mert az apró gyermekeknek nem volt a ki főzzen, mosson. És ekkor Márton már mind gyakrabban gondolt a kollegiumra és egyszer csak elis ment oda. Nagy sanyarúsággal tanult, de azért tanult még pedig úgy, hogy rövid időn azt írta az egyik híres tanár: «Meglássák kentek, nagy dicsőséget fog egyszer a falujokra hozni ez a lángeszű, példás magaviseletű gyermek.»

És hozott is; mert az ő tudománya nagy vala. A bányászat terén olyan felfedezéseket és újításokat tett, hogy elszárnyalt a híre külső országokra is és a híres egyetemektől kapott meghívást; de Márton azt mondta: nem hagyom el az én kedves Erdély országot, ha tudok valami hasznosat cselekedni, ennek az országnak a javára teszem; nagyobb szükség van itt az én munkámra.

Debreczeni Márton gyorsan emelkedett: több vármegye tiszteletbeli polgárnak választotta, az

régibbek vagyunk, mint a katolikus egyház, mert ennek eltérő tanai mind újabb keletűek.

3. Hisszük a Szentírás szerint, hogy nem a magunk érdeme és munkája, hanem egyedül Istennek kegyelme útján, — a Jézus Krisztusban való hit által nyerhetünk bűnbocsánatot, Isten előtt való megigazulást és örök életet.

4. Tanítjuk és kívánjuk, hogy minden keresztyén igyekezzék hiven követni a Jézus Krisztust szóval és tettel; de valljuk azt is, hogy egy ember sem tehet többet, mint a menyinyit tenni kötelessége, mint ezt a kath. egyház az u. n. szentjeiről állítja, hogy a felesleges jó cselekedetek az egyház kincsét tennék, a melyből — szentintők — mások a magok hiányait fedezhetik.

5. A Szentháromsághoz könyörgünk; ezért elvetjük a szentekhez, közbenjárókhoz intézendő könyörgő megszólítást, mert a Jézus Krisztuson kívül soha sem volt tökéletes, bűn nélküli szent a földön, 2-szor mert meg van írva: «Csak a te Uradat, istenedet imádd és csak neki szolgálj.»

A szentek tisztelete emberistenítés: pogányság.

6. Tisztelünk és szeretünk minden igazán jámbor embert s példát veszünk hitéről; tiszteljük Máriát is; a szentírás szerint «Jézus anyja»-nak nevezzük őt (Csel. 1. 14), ki az apostolokkal együtt imádja az urat, de a kit az apostolok s a régi keresztyén egyház soha sem imádtak.

Az «Isten anyja» «ég királynéja» «hivők anyja» neveket, melyeknek semmi nyoma az apostolok írásaiban, továbbá a mennybemeneteléről szóló mesét, mindezeket elvetjük, mint pogány meséket, melyek a 4-ik és 5-ik századtól kezdve a nagy pogány nép tömegekkel együtt hatoltak be a keresztyén egyházba, mikor a népnek nem volt a kezében a Szentírás.

országgyűlés pedig nemességre ajánlotta. Tehát nemes lett külsőképpen is, mert a benső, istentől való nemességet, már ott hordozta a szívében és ez sarkalta sok szép cselekedetre. Ez a benső nemesség indította, hogy magától még a jó lábbelit és főtt ételt is megvonva, a jó tanulásaért kapott díjjakat arra fordította, hogy kis öcscsét: Ferenczet, taníttassa és «kékelibe» öltöztesse. A sziv nemessége nem engedte, hogy a faluja népétől elfogadja a méltóságos ur czimet: «Marczi vagyok én nektek most is!» mondta mikor el-eljött atyafilátóba. És bizony oda is az a benső nemesség kellett, hogy midőn az atyjafiai a mostoha anyjával meglátogatták, nem szégyelte a czondrás rokonságot, hanem tüstént bevitte nagy uri vendégeihez a kik éppen asztalnál voltak és a mostoha anyját leültette gróf Mikó Imre mellé. És a gróf ekkor egy olyan pohár köszöntőt mondott a «legnemesebb szivü férfirra» és az egész atyafiságra, hogy erről még most is beszélnek a Márton szülő-falvában; pedig a kik hallották már régen porladoznak; de a miről szólt a pohár köszöntő: azaz érdem, még hosszasan fog élni. Debreczeni Mártont a kolozsvári temető hantjai földik; de a neve él és beragyogja az ő kedves szülő-földjét.

7. Elvetjük a pápáról, mint az egyház látható fejről szóló tantételt és valljuk az apostolokkal: «Krisztus a gyülekezet feje.»

Egy embernek «csalatkozhatatlanságra» való igényét pedig istenkáromlásnak nevezzük és az urban bizunk, ki nekünk azt a világos ígéretet adta: «Az én lelkem vezérel benneteket minden igaz dologban» és «veletek vagyok minden nap egész a világ végeig.»

8. Elvetjük a misét is, a meghaltak lelkéért tartott misével együtt, mely a halottaknak a tisztító tűzből való kiszabadítására szolgál, — mint későbbi eléktelenítését és megcsonkítását az urvacsorának, melyet az apostolok, ha ma visszajönnének, abban az alakban egyáltalában nem ismernének meg, két szin alatt szolgáltatjuk.

9. Elvetjük a kötelezett *fülbe gyónást*, mert a bűnök elsorolása nem foglalja magában a bűnök szivbeli megbánását; ellenben kívánjuk a szivbeli és lelkiismeretbeli bűnvallást, mely által a gyarló, bűnös emberi sziv az ítélő és büntető istenség elé áll és ott fogad megtisztulást, — csak így lehet rá nézve áldásos a szent vacsorában való részesülés.

10. Elvetjük a tisztító tűzről és a meghaltak lelkéért tartott miséről szóló tant, mint az Irás elleni tévedéseket; *elvetjük a bucsujárást, körmeneteket, olvasóval való imádkozást.*

11. A különös kegyelmi helyekről, Mária jelenésekről, csüdatevő képekről és vizekről szóló tanokat, mint babonát s nyereségvágyból származó öntudatos csalást, elvetjük és azt tanítjuk, hogy a legnagyobb csuda, mely azonban sem helyhez, sem időhöz kötve nincs, hanem naponként mindenütt ismétlődik az: hogy Isten kegyelme könyörül a bűnbánó bűnösön a Jézus Krisztusért.

12. Ambár hitünknek egész tartalmát meggyőzőleg betudjuk bizonyítani a szentírásból és vallástételeinket, a reformáció védbástyáit az írásból vett érvekkel még senki sem ingathatta meg.

Mi, kellő keresztyén alázatosságunkban nem nevezzük magunkat «egyedül üdvözítő egyház»-nak, mert általában egy egyház sem az, egyedül Isten üdvözíthet.

Igy nem átkozunk el, eretneknek nem mondunk, hanem minden katolikusnak, mint keresztyén társunknak barátságosan nyújtunk kezet és megtudjuk becsülni a szivből jövő igaz jámborságot és kimélni a más lelkiismeretét.

Végre hiszünk az ur legszebb ígéretében, hogy egykor egy nyáj és egy pásztor, azaz egy igazán keresztyén evangyeliomi egyház lesz, a melynek egyedül Krisztus leend a feje.

Hegyi beszéd.

(Ének a szeretetről.)

A szeretet a világ megváltója,
Ez fedí a bünt, az árvát ez óvja.
Ez ad kenyeret a koldus kezébe,
Az elhagyottak ez a menedéke.
— Csak egy szentség van a világ felett
Örökéig való: a szeretet!

A tudományod fölérhet az égig,
És böles lehetsz, el a bölesek kövéig.
Lehetsz okosabb, bátor mindenkinél:
Nem tudsz te semmit, hogy ha nem szerettél!
— Egy bölesesség van a világ felett,
Örökéig való: a szeretet!

Lehetsz nagy úr, hogy akár a királyok
Irgyelik meg roppant gazdaságod.
De ha árván, szeretet nélkül éltél:
Koldusabb vagy az útszéli szegénynél ..
— Egy hatalom van a világ felett,
Örökéig való: a szeretet!

Förödhetsz a dicsőség özönében,
És elborithat minden földi érdem
Ha nincs érző melege a szivednek:
Semmi se vagy, akárkinek neveznek!
— Csak egy érdem van a világ felett,
Örökéig való: a szeretet!

Mert szeretet a világ megváltója,
Ez fedi a bűnt az árvát ez óvja.
Ez ad kenyeret a koldus kezébe,
Az elhagyottnak ez a menedéke,
— Csak egy szentség van a világ felett,
Örökéig való: a szeretet!

Szabolcska Mihály.

Isten igéje.

Kövess, de nézd meg kit és mit?!

Máté XVI. 24.

Válasz a három közül egyet: A test, a világ és Jézus ajánlják szolgálatokat. A *test* így szól: Kövess engem és teheted a mi neked tetszik! Ugyan ki ne követne? — mondogatod te. Élni kívánságunk szerint, nemde pompás állapot az? Oh, ne kövess a testet! Csábító ez és csak félre vezet. Ugyan vezethet-e vak világtalant? Nem esnek-e mindketten a verembe? A test vak és hozzá még vakit is. Ha azt teszed, a mi neked tetszik: szenvedned kell, ez pedig úgy-e nem tetszik? Ha test szerint élsz: ennek vége a szenvedés és az — örök halál.

A *világ* így beszél: Kövess, és tégy úgy, a hogy én cselekszem. Ugyan ki ne követne? — mondod te; hiszen a világ gazdagságot ad, tiszteletet, becsületet, gyönyört. Oh, ne ülj fel a világnak! A széles ut a romlásba vezet: rövid tartó gazdaságárán jutsz — szegénységbe; ideig tartó tiszteltetés vége — örökké tartó gyalázat; pillanatnyi mámort, örömet — örökké tartó szenvedés követ. Óvakodj a világ csábításától!

Jézus szól szintén: *A ki az én tanítványom akar lenni, az kövessen engem.* Ki követ — mondod te — szenvedésbe és halálba? Azért csak kövess őt, — ha oda is vezet, bizonyára át fog vezetni a veszélyen. Az ideig tartó gazdaság helyett — örök vagyont ad; rövid szenvedést — dicsőséggel koronáz; pillanatnyi fájdalmat — örökké tartó örömmel jutalmaz; a halálból — örök életre visz; a földi szenvedésből — az egekbe. A pusztába, az egyedüliségbe vezet. Miért? Hogy mannával jól tartson és szivedre beszéljen. Én követem Jézusom; mert Ő nem vezet félre. Követem életemben, a szenvedésben és halálomban. Életemben követni akarom az ő lábnyomait; szenvedésben lépést tartok ő veled, hiszen ő is velem van; a halálban, — kész

vagyok őt ismét követni, mert ő int és hívogat magához, hogy nyugodalmat adjon. Oh, a világban nincs semmi jó! Ne kövessétek azt! — Jézus, vigasztalóm, Üdvözítőm és Megváltóm, hallgasd meg óhajom: Legyek én mindenkor Te veled!

Birtha József.

Apróságok.

Szás év előtti kösmondások.

Mit mond a kettő?

Kettőt utál a ház: haragot az asztalnál, csevegést a konyhában. Kettőt nem lehet kiirtani az országból: a pert és az adósságot. Kettőt nem tanácsos venni: vén asszonyt pénzeért, ó kocsit vasáért. Kettőt nehéz megcsalni: a szemet és a fület. Kettő előtt hasznos kitérni: a terhes szekér előtt és a részeg ember előtt. Kettő égeti meg a száját: a rossz szokás és a hirtelen harag. Kettő gyakorta megtörténik: a rest kétszer fárad, a fősvény többet költ. Kettő nem sokat ér: a beteg ember bőjtje és a részeg ember imádsága. Kettő nem elégedik meg a világon: a ki elméjét csupán gazdaságra fordítja, a ki mindig olyant kíván, amit meg nem kaphat. Kettő árulja el a tudatlanságot: a hallgatás, midőn kellene szólani, a fecsegés, midőn kellene hallgatni. Két tanító mester szükséges a házhoz: a biblia és a vessző.

Hát a három mit mond?

Három dolog vagyon a világon, mely egymás nélkül nem lehet: tárgyalás bíró nélkül, tanács büntetés nélkül, kereskedés pénz nélkül. Három helyen nem jó a szemet és eszet otthon hagyni: bíró-házban, templomban, vásárban. Három nem jó, ha sokat hever: papnak a bibliája, fonónak a rokkája (guzsaly), takácsnak a bordája. Három üti ki az álmod az ember szeméből: a szükség, az adósság és a pör. Három dolog még az okos embert is megvesztegeti: pénz, bor és szerelem. Három dologban lehet az embert leginkább megismerni: midőn megharagszik, midőn megrészezsik és a midőn osztozkodik. — Háromféle embernek lehetetlen magát úgy viselni, hogy mindenkinek tessenek: tanítónak, szakácsnak, szabónak. Hármat néznek meg legtöbbször a kalendáriumban: a farsangot, az ünnepnapokat és a névnapokat.

A négy.

Négyre haszontalan haragudni: farkasra a bárányért, a macskára a tejfelért, kutyára a hájért, gyermekre a kárért. Négygyel nem lakik jól az ember: szerelem üzésével, pénznek pengésével, hegedü zengésével, főtt ételnek a szagával. Négy dolog miatt indul meg a föld, de a négy a negyediket aligha bírhatja: ha a szolga urrá lesz, ha a szolgáló asszonynya lesz a háznál, ha a boldog megrészezsik, és ha az asszony ura kalapját a fejére teszi. Négy dolog nem engedi magát eltitkolni: a tűz, a szeretet, a köhögés és a szegénység. Négy dolog káros a háznál: ha a gazd'

asszony nem vigyáz, ha a szolga nem mozog, ha a szolgáló nem totyog. Négy dolog van, melyet az ember óhajt, de soha tökéletesen el nem érhet: örömet szomorúság nélkül, egészséget betegség nélkül, aratást munka nélkül, hivatalt baj nélkül.

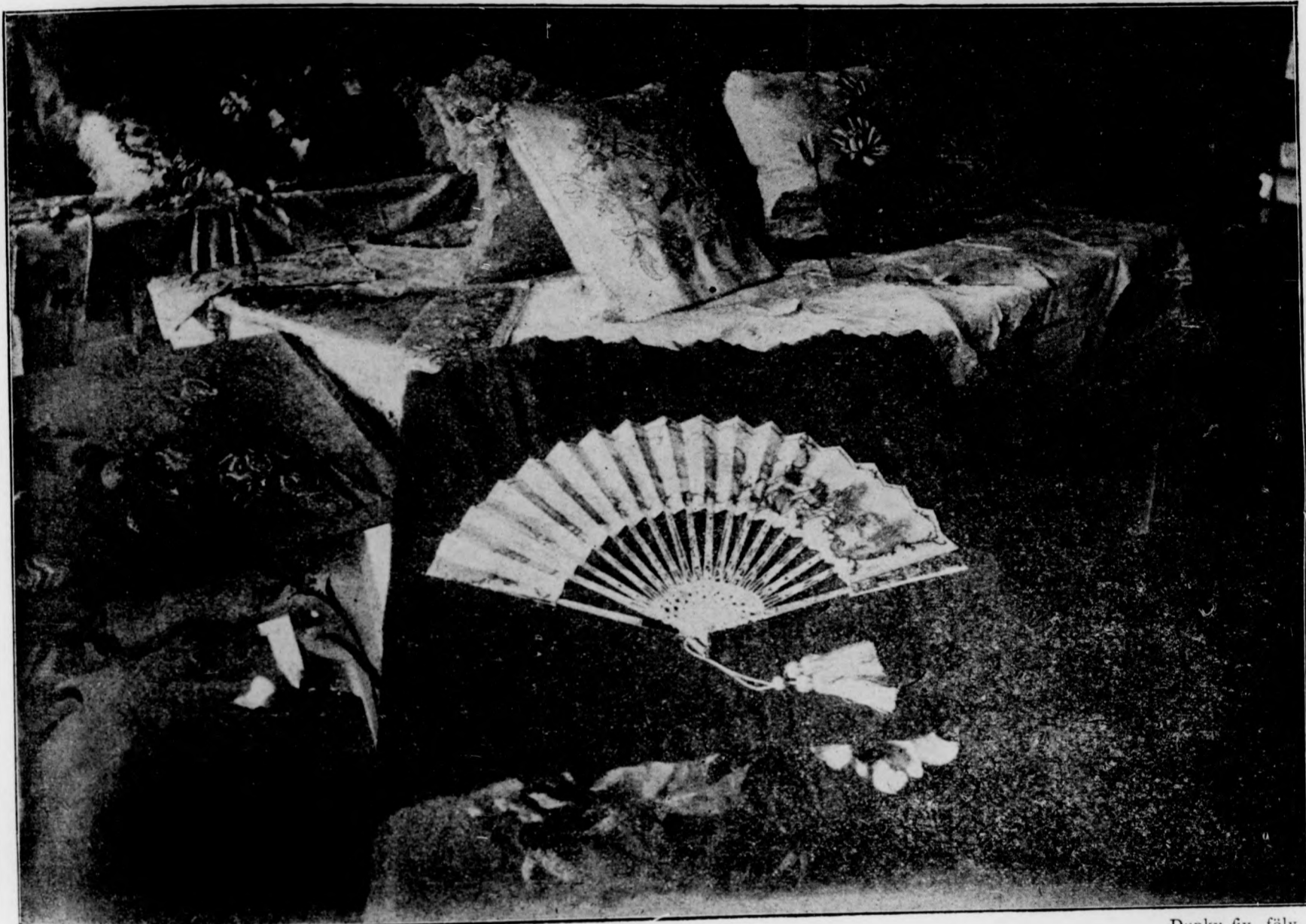
*Itt a kettő, három s négy,
Hidd el már tovább nem mégy.*

V.

Jó tanácsok.

Istent féld, ne beszéld másnak titkodat.
Kevés szót tégy, de jót, bár hallj s láss sokat,
Mindenben kelletlen ne ártsd magadat.

Költséged mérsékelj jövedelmedhez:
Mert szükség vagy inség ott megkönyékez,
Mindkettő, egyenlő élet műve ez.
Jó név, s hir, drága ir: illatoz azzal,
Hiteled neveljed igaz mondásoddal,
Kedvet lelsz, áldást nyersz irgalmassággal.
Múlóan, futóan Urak kedve jár,
Udvarban kevés van kegyes: hidd el bár,
Sok időt, esztendő, ott töltened kár.
Ha kezdesz holmihez, jól megnézd végét
Darabot tyuk elvet a morzsalékért:
Más kárán s példáján, boldog a kiért.
Csak élj jól, ne gondolj hazug nyelvekkel,

Dunky fiv. fölvt.

Br. Rudnyánszky Béláné (festett asztal.)

Gr. Bethlen Olivia (hímzés.)

Gr. Kornis Vilma (divánpárna.)

Gr. Bethlen Karola (legyező.)

KOLOZSVÁRI MŰKEDVELŐK KIÁLLITÁSA.

Ki s mi légy, tud meg, ugy tudsz bánni mással,
Kell élet, becsület: maradj sorsoddal,
Kell elég csendesség: társalkodj jókkal.
Szeress, de inkább ne mást te magadnál,
A közjó méltóbb jó a magadénál
Áron vett szép kincset, földbe miért ásnál?
Egyenlőt, esmérőt tartsz barátodnak,
Tűrj s engedj, bár szenvedj, feljebbvalóknak
Kedvet adj, békét hagyj alábbvalóknak.
Állandó légy, hiv, s jó feltett szándékban,
Légy szerény keresztyén hivatalodban:
Restségtől sok rossz gyűl minden országban.
Zár-zavart, per-patvart házadból kiűzz,
Rossz népet, cselédet magadhoz ne fűzz
Ne légyen kebledben kigyó s méreg tűz.

Virtust irigylik, kik nem érhetik el,
Mint boglyát, eb szénát marhától tilt el.
Az ellőtt nyilak közt egy sem fér hozzád,
Szó addig tied, míg ki nem mondja szád:
Ez légyen ez évben rövid regulád.

Száz esztendő tanácsadó.

Hazai krónika.

Országgyűlés. Jan 22 és 23-án a vármegyei pénztárak állami kezelésbe vételéről szóló javaslat tárgyalatott. Legelőször Babó Mihály szólalt fel az állam ez intézkedése ellen és kereken kimondotta a miniszterelnöknek, hogy ő sehogy sem tudja azt megérteni, mint légyen az, hogy a

megyei pénztárak államosításával költség apadás lenne Sőt -- mondja Babó -- költség emelkedés lesz: ugy másfél milliónyi, mert több hivatalra lesz szükség. U tehát indítványozza, hogy hagyják meg a pénztárakat a megyéknél; de hozzanak szigorubb ellenőrzési szabályokat a kezelést illetőleg Széll nem fogadja el a Babó indítványát, mert a megyék rossz gazdák, nem jól kezelik a vagyonukat. A többség is Babó ellen szavazott. Hosszu vitatkozás után a javaslat minden részét változatlanul elfogadták.

Jan. 24, 25, 26, 27-én apróbb és jelentéktelen ügyeket tárgyaltak. Érdekes volt egy, a *Rakovszky* interpellációja a kultuszminiszterhez, mely így hangzott: Tudja-e a miniszter, hogy az ifjúság nem tanul, hanem sportot üz, egyleteket alakít, felekezeti harcot szit stb. sőt legujabban szabad pártot is alakított már? *Wlassics* azt felelte, hogy ő ezekről már értesült, s nem helyesli az ifjúság magatartását, s intézkedni is fog ellene.

Jan. 28-án megkezdették a költségvetés tárgyalását.

Jan. 30-án viharos ülés volt a képviselőházban, *Vázsonyi* Vilmos demokrata képviselő ellen erősen kikelt a függetlenségi párt. *Vázsonyi* ugyanis egyik beszédjében -- mondják -- meggyalázta volna a született nemességet; de *Vázsonyi* azt mondja, hogy ő a pénzen vásárolt nemeseket vádolja, a történelmi nemesség szent ő előtte is. Majd *Lindner* G. szász képviselő ellen kelt ki a ház erősen, ki beszédjében azt mondta: hogy a szászok nem ismerik el a magyarok fenhatóságát semmi tekintetben sem magokra nézve kötelezőnek. Ezt a ház természetesen nem szivesen hallgatta, miért az elnök rendre is utasította *Lindnert*. Másnap bocsánatot kért rosszul ejtett szavaiért a ház előtt nyilvánosan. Jan. 31-én a költségvetési tárgyalás folyt. Független képviselők nem szavazzák meg a költségvetést, előre kijelentették, mert azt mondják, hogy a kormány nem helyesen járt el annak összeállításában.

Febr. 1-én félbeszakították a költségvetési vitát, más ügyeket intéztek el. A képviselőház két új jegyzőjét és a Horvátországgal megújítandó pénzügyi egyezmény előkészítésére szükséges tiz képviselőházi tagokat választatták meg.

Febr. 2. szünet.

Febr. 3-án folytatták a költségvetési vitát. Felszólalt *Lindner* G. szász képviselő kit nem szivesen hallgattak *Pap* József román képviselő, ki elég hazafias beszédet tartott, s azt fejtegette, hogy a románok barátjai a magyaroknak Pedig nem így van! Azután *Veszélovsky* F. tót képviselő beszélt, ki felette dicsérte hiveit, hogy ők mindannyian a magyar haza hű gyermekének vallják magukat. Igen -- mond a szélsőbal -- ha kérni jönnek a kormányhoz, de máskor ellenségei ők bizony a magyaroknak. Különbén ő sem fogadja el a költségvetést. Végre Holló, Ugronista ütötte a kormányt hosszú beszédjében, minek végén kijelentette: nem fogadja el a költségvetést.

Febr. 4. Általános megrovásban részesítette az elnök a tagokat, hogy későn járnak el a gyü-

lésre, s intette őket nagyobb pontosságra. Ezután a költségvetési vita kezdődött. *Serényi* szónokolt először. U igazat ad a kormánynak; a költségvetést elfogadta. Még *Rubinek* szólt e napon igen szépen a tárgyhoz. Érdekes, hogy 11 óra tájban oly sötét lett a képviselőházban, hogy gázvilág mellett folytatták a tárgyalást. A költségvetési vita még folyik.

A főrendiház ülése. A főrendiházban Eszterházy János gróf interpellált a beregmezei végrehajtási visszaélések tárgyában és e galicziai zsidók bevándorlása ügyében. *Széll* kijelenti, hogy a bajok orvoslásánál felekezeti szempontoknak nem szabad érvényesülni. A bünösöknek bünhődni kell, bármely felekezethez tartoznak. A bevándorlás bajait ismeri. Legközelebről törvényjavaslattal járul a törvényhozás elő, hogy ide nem való emberek beözönlését megakadályozzák. *Plósz* miniszter azt feleli, hogy a végrehajtások körül könnyítéseket fog életbe léptetni. Eszterházy és a főrendiház a választásokat tudomásul vették. Ezután a vármegyei javaslatot tárgyalták. *Zichy* és *Széll* szólaltak fel.

A király Budapesten. Ő felsége csütörtökön reggel 5 óra 20 perczkor érkezett Bécsből a fővárosba, a nyugati pálya udvaron. A király itt tartzkodása alatt több látogatást tesz. Így megtekinti a tiszti kaszinót is. A várpalotát már tegnap és ma egész nap fűtötték és szellőztették. (B)

Mai képünkhöz.

A kolossvári műkedvelők kiállított remek tárgyainak egyrészét mutatja mai képünk. A kiállítás a mult évben december hó 15—24-ig volt látható az «Egyetemi kör» termeiben. Valóban remek látványt nyújtott a szemlélőknek az emberi ügyesség alkotta pompás művek szemlélete, melyek 4 különböző teremben voltak felállítva. Azt hisszük olvasóinknak nem kisebb örömet szerezünk e hű képpel ma, mint a milyet mi a kiállítás idején közvetlen szemlélet alapján nyertünk.

Égyházi élet.

Főgondnok választás. A dunamelléki ref. egyházkerületnek január 27 óta új főgondnoka van. Szótöbbséggel: *Darányi* Ignác földmívelésügyi minisztert ültette az elnöki székbe. *Szilágyi* Dezső helyére, *Hegedüs* Sándor kereskedelemügyi miniszterrel szemben az egyházkerület. Mindkét jelölt kiváló magas állást tölt be: tényleges miniszter, valóságos belső titkos tanácsos mindkettő. Példás buzgóságú református keresztyén mindkettő. Boldog dunamellékiek, kiknek oly erkölcsi gazdagságot adott a jó Isten, hogy oly férfiak közül választhattak magoknak «királyi pap»-ot főgondnokot. Legyen Isten áldása e választáson.

Emeljünk szobrot a nagy Kálvinnak. *Szentmiklósy* József rákóczy-i ref. lelkész egy fel-

hívást intéz az egész magyar református egyházhoz, azt az indítványt tevén, hogy 1909. január 1-re, a mikor *Kálvin* születésének négyszázadik évfordulója leend, állítson tiszteletére egy, az ő nagyságához és érdemeihez méltó szobrot. A tervet a konventnek, esetleg a zsinatnak kellene felkarolni és gyűjtést indítani. Nagyon szép gondolat ez; a magyar ref. egyház önmagát dicsérné meg, ha felkarolná ez indítványt és méltó szobrot állítana annak idején a halhatatlan lelkű nagy reformátornak. Igazi vallásos kálvinista ember nem is fogja az ő fillérjét sajnálni, hogy e szép terv keresztül vihető legyen — tudjuk jól.

Református kör alakult Szentesen. *Futó* Zoltán buzgó lelkész kezdeményezésére jól át gondolt alapszabályokkal ellátott «**Református Kör**» alakult, melynek célja a hivek erkölcsi, vallási életére jótékony befolyást gyakorolni. Tartanak felolvasásokat, szavakat, bibliai magyarázatokat. Tehát csak jót hallhatnak e körnek tagjai; ki ne igyekezne tehát oda örömmel? Ki ne igyekezne az ilyen nemes czélu egyletek felállításán? Lelkészek, tanítók, egyházi előljárók! Buzgólkodjunk karöltve hasonló nemes tettek elkövetésében. Nagy szükség van erre, hiszen az ellenség ellenünk irányította minden oldalról fegyverét, hogy aláassa a Krisztus anyaszentegyházát!

Nagyenyedi kollegium birtokvásárlása. A nagyenyedi kollegium 300 ezer korona vételárért a *Vingárd* község határában 1040 katasztrális hold földbirtokot vásárolt. E szép multu és nagy jövőjü iskola szépen gyarapodik nemcsak a szellemiek, de az anyagiakban is. Isten áldása legyen e főiskolán!

Kiss Áron tiszántuli ref. püspök, mint örömmel értesülünk, Isten segedelmével felépült ismét több hétig tartó betegségéből. Igaz szívből kívánjuk, tartsa meg őt a kegyelem Istene sokáig anyaszentegyházunknak.

A király ajándéka. Ő Felsége a komárom-szentpéteri ev. ref. egyházközségnek és a titeli ev. egyházközségnek templom javításra, 200—200 korona segélyt adományozott.

Elutasított ref. egyház kérvénye. A fővárosban történt. A kőbányai reformátusok templomot akartak építeni, segélyért a fővároshoz fordultak. Először volt is eredménye kérésöknek, mert 20 ezer koronát megszavazott a főváros számokra. Midőn a megszavazott összeg kiutalványozását kérték, elutasította a kérő reformátusokat ridegen a közgyűlés. Az ügyet megfellebbezték a belügyminiszterhez; de ez a következő leiratával jóváhagyta a közgyűlés határozatát: «A törvényhatóságot nem lehet kormányhatósági határozattal olyan, kegyadomány természetével bíró segélyre kötelezni, melynek adása törvényileg nincsen kötelességévé téve.» Ha a dús gazdag pápista egyház kérvényezett volna, a segélyt az ő számára megszavazzák biztosan. Mi eretnekek vagyunk!

Ünnepelt tanító. Nagykörös város népünnepelet rendezett 52 évig hűségesen szolgáló tanítójának *Varga Istvánnak* tiszteletére. Az ünnepeltet *Wlassics Gyula* vallás és közoktatásügyi

miniszter is üdvözölte. A munkás méltó a jutalmára!

Ref. egyházi énekkar. Ilyen is van sok egyházközségben és sikerrel működik. Most olvassuk éppen, hogy ez *acsádi* ref. egyházközség énekkara szép vallásos estélyt rendezett, melyen a felolvasások, szavakat mellett szép öszhangzatos énekléssel gyönyörködtette a nagy számú jelenlevő közönséget. Így kellene ennek lenni minden községben!!!

Adakosás. Örömmel jegyezzük fel a következőket: *ösv. Bogyó Tamásné* született *Kassay Borbára* a székely-udvarhelyi ev. ref. templom kijavítására 1000 koronát adományozott. A jó szívű adakozót szereti az Ur!
Atrib.

Vegyes hírek.

Petőfi koponyája. Elmúlt immár ötvenhárom éve, hogy *Petőfi* a fejéregyházi csatában elesett. Holt tetemei is, bizonyára ott nyugsznak, a hősök közös sírjában. Az a hír kapott most szárnyra, hogy a *Petőfi* koponyája a balázsfalvi oláh iskola muzeumában van. Hogy került oda? Ugy, azt mondják, hogy egy német doktor — a ki melleleg mondvá, *Petőfit* sohasem látta: — az ütközet után lefűrészelte a fejet, tarisznyájába tette, s később otthon kikészítette, aztán az oláh iskolának ajándékozta. A balázsfalvi tanárok azt állítják, hogy a koponya alatt hosszú ideig egy czédula állott, melyre ez volt írva: *Ez egy 1848-iki forradalmi tisztnek a feje.* A czédula most eltűnt. Hogy a kérdéses koponya csakugyan a *Petőfi*-é? azt még nem állapították meg. Lehet, hogy ez is csak egy olyan mese, mint mikor *Manaszés Dávid* azt hirdette, hogy *Petőfi* él és ő látta is a szibériai bányákban, s kisült, hogy soha sem járt kívül az ország határán.

Hány ember hal meg egy évben. Egy tudós kiszámította, hogy átlag évenként 33 millió ember hal meg. Ebből esik egy napra: 91.534, egy órára: 3730, egy perczre: 62, egy másodperczre: egy halálozás.

A lelkiismeret hatalma. Párisban történt a következő mulatságos eset: Az egyik templom papjának esernyőjét valamelyik hívője elvitte magával. A tisztelendő ur igen sajnálta drága esernyőjét és mindenáron vissza akarta szerezni. Az elmúlt vasárnapon tehát a szószékre ment s vallásos beszédet intézett az egybegyűltekhez, melynek magva, illetve kiindulási pontja az esernyők elcserélése és elvitele volt. A szívreható beszédet ezzel fejezte be: ha tehát közületek bárki is tévedésből vitte el esernyőmet, s ha szégyeli nyilvánosan vissza hozni, akkor éjjel tizenkét órakor lökje át az esernyőt házam kerítésének falán. És az ég megbocsátja az ő bűneit. A legközelebbi reggelen a tisztelendő ur 46 darab esernyőt talált a kertben.

X. Innocentius pápa és a kártya. X. Innocentius pápa nagy kártyás volt s midőn egyszer nagy összeget veszített, nevetve mondá: «Ahl hisz úgy is csak a németek bűnbocsánatdíja volt.»

Jó vigasztalás. Egyik angol prélatus. mi-

dön behozták a pápák egyházba a papok nőtlen-ségét, így vigasztalta magát: »A papoktól el lehet ugyan venni a nőket, de nem a nőktől a papokat.»

Furcsa ereklyék. A vakhit melylyel a pápisták az ereklyék iránt viseltettek, oly nagy volt, hogy a papok olyan dolgokat is mertek mutogatni, a melyek képtelenek és lehetetlenek voltak. Lehetett látni: tollat a Gábor arkangyal szárnyából; Krisztus lehelletét egy kis skatulyában; egy üveg egyiptomi sötétséget; néhány hangot azon harangoktól, melyeket akkor kondítottak meg, midőn Jézus Jeruzsálembé vonult; egy sugarat azon csillagból, mely a keleti bölcseket Betlehembe vezérelte; néhány fohászt azokból, melyeket József akkor mondott, midőn göcsös fát kellett gyalulnia stb
(Adár.)

Kutya méssárssék Gulbenben az ottani városi tanács legutóbbi gyűlésén megengedte, hogy ezentul kutya hust is lehet vágatni, de külön méssárssékben kell azt árusítani. Jó gyomruk, s főleg jó étvágyuk lehet a gulbenieknek, ha már a kutya-husra éheztek.

Kávélevélből készült szivarok. Borral franczia tudós, azok számára, akik a dohányleveles szivarokat nem bírják szívni, kávélevél-szivarokat ajánl. Mint mondják, az ilyen szivarok igen kellemesek s kevesebb mérget tartalmaznak, mint a dohányból készütek. A kávélevél cigarettára is igen alkalmas és Párisban már árusítják is az ujesztendő legfrisebb élvezeti cikkét.

Hasznos tudnivalók.

Mi teendők van télen a baromfi-udvarban?

A vedlésben elmaradt szárnyast szükséges mesterséges módon segíteni. Legczélszerűbb egy fél teáskanálnyi kenet, három állatra számítva, oly ételbe keverni, melyet a szárnyas legjobban szeret. Ezt egy enyhébb reggelen kell adni. A kén gyorsítja az új toll kifejlődését, de mivel a szervezetre kissé gyengítőleg hat, ellensúlyozásul erőt adó tápszereket (pl. husmaradékot) kell adni. Kielégítő téli táplálékról is kell gondoskodni, mert nem szabad elfelejteni, hogy a hideg idő beálltával a baromfi elesik a bogár és féreg táplálékoktól és, ha azt akarjuk, hogy télen is elég tojást kapjunk, ugy szükséges a hiányzó ételt kipótolni. Körülbelül kétszer hetenként, adjunk a baromfi-nak husmaradékot vagy hulladékot megfőzve, összevagdálva és liszttel összekeverve. A reggeli táplálékot melegen adjuk. Itt az ideje már most, hogy a jövő évi ujtásokat és javításokat eszkö-

zöljük. Már most kell kiszemelni a legjobb tyúkokat és kakast melyből új törzset akarunk alkotni, mert észszerűtlen dolog az, ha taláalomra szedjük ki a tojásos kosárból az ültetésre szánt tojást. A jó táplálék mellett még fontos, hogy a tojótyúkoknak bizonyos kényelmük legyen, ha akarjuk, hogy télen is tojjanak; oly tyúk, mely minden időben kint szaladgál, sokkal kevesebbet tojik és mivel télen a tojásnak nagy ára van, úgy kifizeti magát nekik kényelmes helyet készíteni. Olyan gazdaságban, hol ragályos betegség üt ki a szárnyasok között, be kell a tenyésztést két évre szüntetni, mert különben soha sem lesz teljesen egészséges állapot. A torokfájás gyakran mutatkozik ebben az évszakban és csakis óriási fáradtsággal, gondnal és észszerű ápolással lehet a bajnak elejét venni, mert nem csak, hogy veszedelmes, de bebizonyítottan, ragályos is. Ha májbaj tünetei mutatkoznak, inkább kevesebb tengerit és több darát kell a baromfi-nak adni. Ha azt akarjuk, hogy a szárnyas egészséges és tojása jóízű legyen, ugy ne hagyjuk, hogy az iszapos, piszkos vizeket igyák, hanem mindig sok és tiszta vizük legyen. A csirkék nem fejlődhetnek, a tyúkok nem tojhatnak kellőképen, ha telve vannak élősdiekkel. Meg kell időnként nézni néhányat és ha látjuk, hogy vannak tetveik, úgy mindnyáját be kell hinteni rovarporral, alvóhelyüket ki kell meszelni és azt is behinteni. A mészbe jó egy kis karbolsavat tölteni.
Eöri.

Kiadóhivatali üzenet. A ki a «Vasárnap»-ot ismerősei, jó emberei között terjeszteni óhajtja s előfizetőket remélhet: küldje hozzánk bizalommal címét egy levelező-lapon és mi **ingyen és bérmentve** küldünk a «Vasárnap» meglevő számaiból 10—15 példányt az illető címére. Mutatványszámot is szívesen küldünk a hozzánk érkező címekre. Tegyük meg a «Vasárnap» érdekében mindent, hogy az abban terjesztett ref. hit világa, minél több családot világítson be és boldogítson.

Szerkesztő postája.

Olvasóinknak. A mult számban közölt bibliai kérdés helyes megfajtése: **Maté ev. XXI. 15—16**

Helyesen fejtették meg. Megyery k. (8), Bogdán J. (6), Gaál J. (7), Somodi E. (8), Gáspár A. (3), Borbély G. (2), Antal G. (1), Szabó J-né (1).

K. J. F. Tömös. A «Vasárnap» ára **külföldre** egész évre 5 kor. 50 fillér. A kérdéses vers írója m.-bölcsényi ref. lelkész ur. Szíves üdvözléttel!

A VASÁRNAP OLVASÓINAK. Bibliai kérdéseket, az eddig közölt alakban, lapunk olvasóitól nagyon szívesen veszünk és a beküldők nevei alatt közölni is fogjuk. A kérdéseket felelettel egyetemben, e rovat vezetője címére tessék küldeni.

Tudakozzátok az irásokat . . . János ev. V 39.

Kalauz Biblia olvasáshoz a következő héten.

Vas.	febr. 9.	Kol. lev. III.	A menyeeiket keressük; ó és új ember.
Hétf.	»	10. Ezékiel XXXVI.	Izrael megmentése; új szív . . .
Kedd	»	11. Ezsaiás LVIII.	Az igazi isteni tisztelet haszna.
Szerda	»	12. Maté XIII.	Jézus saját városában megvetetik.
Csüt.	»	13. Példabesz. XXV.	A valódi becsület a bölcsesség jutalma.
Péntek	»	14. Kor. lev. VII.	A házasság felek megbecsülik egymást.
Szom.	»	15. 116. Zsolt.	Hála és fogadás a veszélyből való kimentésért.

* A kik **tíz kérdésre** helyes feleletet küldenek, azok közül egynek — kire a sorsolás esni fog — lapunkat egy negyed évig **ingyen** megküldjük. Megfajtéseket (egy levelező-lapon minden héten szerdáig) e rovat vezetőjének: **Birtha József** címére (**Kolozsvár**, ref. theologia 5. ajtó.) tessék elküldeni

Nyomatott Gámán János Örököse könyvnyomdájában, Kolozsvárt.